

Білокриницький В.*

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З ОБСЄ В КОНТЕКСТІ ГОЛОВУВАННЯ 2013 РОКУ

Актуальність теми, обраної для дослідження визначається важливістю співпраці України з ОБСЄ та багатосторонньою дипломатією України в межах цієї організації. Особливо важливою постає окреслена проблематика з огляду на майбутнє головування України в ОБСЄ у 2013 р. Безсумнівно, головування України в ОБСЄ у 2013 р. є великим шансом, водночас і великим викликом для нашої держави. Тому метою цієї роботи є аналіз діяльності ОБСЄ з перспективою вироблення практичних рекомендаційних положень щодо головування нашої держави в цій організації у 2013 році.

Перша за все потрібно чітко усвідомлювати, що наразі ОБСЄ перебуває в стані перманентної кризи, пов'язаної з неспроможністю організації створити систему колективної безпеки, яка охоплювала б євроатлантичний та євразійський регіон. Головна причина тому – суперечності всередині організації, адже вона складається з держав, які сповідують різні принципи та цінності, мають різне уявлення щодо поняття зовнішньої загрози тощо. Саміт ОБСЄ в Астані, що відбувся в грудні 2010 року і став першим за 11 років самітом на найвищому рівні, яскраво продемонстрував проблему падіння престижу ОБСЄ як регіональної безпекової організації через нездатність створити всезагальне «суспільство безпеки», особливо ж з огляду на ігнорування саміту в Казахстані лідерами багатьох провідних держав.

Виходячи з цього, Україна, як майбутня головуюча країна в Організації з безпеки та співробітництва в Європі, постає перед вибором – або продовжувати намагатися втілювати в житті задекларовану в документах ОБСЄ ідею «суспільства безпеки» у всьому регіоні, або ж відмовитися від цієї ідеї, як неперспективної та нездійсненної на сьогодні, зосередившись на тих напрямках діяльності організації, які вона виконує найкраще, наприклад,

гуманітарні, екологічні питання тощо. Друге положення може прозвучати дисонансом на фоні задекларованих ідей та принципів і таким, що нівелює попередні надбання, проте саме воно може врятувати ОБСЄ від остаточної деградації. І саме Україна може стати тією державою, яка запропонує членам ОБСЄ відкласти ідею колективної безпеки «від Ванкувера до Владивостока» на другий план. Головна передумова для цього – позаблоковість нашої держави, що означає здатність її відігравати активну роль у питанні компромісу між різними військово – політичними організаціями, члени яких і є членами ОБСЄ [1].

З огляду на вищесказане, як Україна, так і всі без винятку члени ОБСЄ повинні усвідомити, що ідея створення «суспільства безпеки» неможлива без остаточного вирішення усіх внутрішніх суперечностей всередині організації. До них належать і так звані «заморожені конфлікти», перш за все пов'язані з конфліктами в Придністров'ї,

* студент 3 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Науковий керівник: ас. Сапсай А.П.

Нагірному Карабасі, Грузії. Врегулювання цих конфліктів та заходи, спрямовані на це врегулювання, і є тією метою та практичними кроками, які в першу чергу повинна здійснити Україна протягом свого головування в ОБСЄ. І найбільш пріоритетним має стати врегулювання придністровської кризи.

Перша за все, вирішення проблеми Придністров'я повинно бути пріоритетним для України у зв'язку з безпосередньою територіальною близькістю нашої держави до зони конфлікту. Особливо важливу роль тут відіграє відтинок україно - молдавського кордону, що є водночас і україно – придністровським кордоном. Переміщення контрабандних товарів через цю ділянку кордону, неодноразові порушення правил його перетину, неврегульовані митні питання є тими аспектами, які зачіпають національні інтереси України, а також є джерелом напруги в регіоні в цілому.

Ще однією причиною зацікавленості України у вирішенні придністровської кризи є той факт, що на її території проживають представники близько 100 національностей і в Україні не було серйозних етнонаціональних конфліктів, тому наша держава є прикладом для наслідування у питаннях щодо національних меншин і саме вона може згодом вирішально вплинути на остаточне розв'язання цього «замороженого конфлікту».

Практичними кроками на шляху до врегулювання придністровської проблеми з боку України мають стати вдосконалення вже раніше існуючих проектів та пропозицій, серед яких найвідомішим є «план Юценка», запропонований 2005 року [2]. Оскільки керівництво невизнаної республіки відхилило цей план через небажання проводити внутрішню демократизацію, а Російська Федерація – через небажання зменшувати чисельність своїх військ у республіці за рахунок миротворчого контингенту, Україна повинна винайти формулу, максимально прийнятну для усіх сторін. Одним з кроків може бути посилення інформаційного впливу України на території ПМР, просування демократичних цінностей як серед української діаспори, так і решти населення.

В цілому Україні варто зберігати ту ж позицію щодо врегулювання придністровського питання, обрану нею раніше і яку наша держава підтверджує і зараз, а саме: принцип погодження усіх питань між сторонами конфлікту, особливий статус для Придністров'я, гарантування прав людини та національних меншин, повага до суверенітету і територіальної цілісності Молдови [3]. Крім того, Україна завжди активно працювала у форматі «5+2», і поживлення роботи цієї групи у вересні 2011 року є позитивним імпульсом, який повинен зберігатися і надалі. Головуючи в 2013 році в ОБСЄ, Україна повинна проявити більше ініціативи і сприяти остаточному вирішенню конфлікту.

Врегулювання як придністровського питання, так і решти «заморожених конфліктів» є необхідним для більш ефективного функціонування ОБСЄ. Тому майбутнє головування України – шанс для неї закріпитися на міжнародній арені та зробити свій внесок у покращення ефективності роботи ОБСЄ.

Література

1. Участь України в Організації з безпеки та співробітництва в Європі. Міністерство закордонних справ України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/30319.htm>
2. Придністровський конфлікт. Центр дослідження міжнародних відносин: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu.cirs.kiev.ua/s-sainmenu-19/s-inmenu-48.html>
3. Заява МЗС України щодо зустрічі учасників придністровського врегулювання у форматі «5+2» у Москві. Міністерство закордонних справ України: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/news/detail/68273.htm>